

MŪSŲ LIETUVA

NR. 17 (1552) — SEMANÁRIO — 1978 M. GEGUŽĖ — MAIO 4 D. — 5 kr.
Rua Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 — 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

Ruošiantis
3-jai IMIGRANTŲ OLIMPIADAI

Kova aikštėje

Mūsuose įprasta kovoti daugiausia laikraščiuose, susirinkimuose bei suvažiavimuose. Bet tai būdinga tik visuomenės bei politikos veikėjams. Sportininkai turi visai kitokio pobūdžio kovas — jos vyksta aikštėse pagal tiksliai nustatytas taisykles. Tiesa, apsistumdo kartais ir sportininkai, bet už tai jie yra baudžiami. Tuo būdu kova aikštėje išlieka civilizuotų žmonių lygyje, ir sportas netampa muštynėmis. Sportinis žaidimas yra sritis, kurioje žmogus kovoja, rungtis, kad laimėtų pergalę kultūringu būdu. Tai sritis, kuri traukia ypač jauną žmogų, pilną energijos ir linkusį kovoti žaismingu būdu. Dėlto nenuostabu, kad ir lietuvių jaunimas yra linkęs į sportinę sritį. Visose didesnėse lietuvių kolonijose veikia sporto klubai, kuriuose telkiasi nemažai jaunimo. Jau praėjo daugiau kaip trys dešimtmečiai nuo pokarinės mūsų išeivijos atsiradimo už Lietuvos ribų, tačiau sporto klubai tebėra gyvastingi. Viena karta jau baigė savo sportines dienas, bet susilaukė gražaus prieauglio. Pastarasis yra mažiau linkęs į organizacinį veikimą, bet mielai rungtis aikštėse. Tokį jaunimą pamatysime ir Pasaulio Lietuvių Dienose Toronte, kur didžiojo renginio rėmuose numatytos ir sportinės žaidynės. Jos prasidės š.m. birželio 26 d. ir baigsis liepos 1 ar 2 dieną.

TAI PASAULINIO masto užmojis, rengiamas tokiu mastu pirmą kartą išeivijoje. Jis iš rengėjų pareikalaus labai daug pastangų, bet jos, reikia tikėtis, bus atlygintos džiugia sėkme. Tokiai vilčiai yra pagrindo, nes jau dabar aišku, jog pasaulio lietuvių sportinėse žaidynėse dalyvaus gana daug sportininkų beveik iš visų laisvojo pasaulio kraštų, kur veikia sportiniai vienetai. Visų pirma laukiama iš jų sportinės kokybės. Iš viešo sportininkų pasirodymo bus galima spręsti, ar sportas prisidėjo prie jų asmenybės bei charakterio išugdymo, ar paruošė juos ne tik sportinei kovai aikštėje, bet ir tvarkingam gyvenimui. Malonu matyti sportininkus, kietai besirungiančius aikštėje, bet liūdna stebėti juos viešbučiuose, kur dažnai dingsta visas sportinis drausmingumas ir padorumas. Tai pavojus, kuris gali pakenkti ir lietuvių prestižui aplamai, jeigu suvažiavę sportininkai Pasaulio Lietuvių Dienas kultūringai kovos aikštėse, bet nekultūringai eis viešbučiuose (taip būna kartais studentų suvažiavimuose). Tikėkimės, jog tai nepagrįsta baimė — suvažiavę iš viso pasaulio sportininkai mokės tarp savęs ne tik kultūringai rungtis, bet ir kultūringai bendrauti. O to bendravimo visi yra pasiilgę — kiekvienam rūpi patirti kokie tautiečiai užaugo tolimuose kraštuose, kokie jų rūpesčiai, kokie protai ir širdys.

KAIKAS kėlė klausimą, ar PLS žaidynės pasieks olimpinį lygį, ar pasieks žymesnių rekordų. Žinoma, visi lietuviai didžiutusi, jei būtų pasiekta nepaprastų rekordinių laimėjimų, tačiau ne juose glūdi šio pobūdžio žaidynių esmė. Renginio atveju yra svarbiau jungti spor-

Gyvataro pora (Kęstutis Kaminskas ir Regina Stanaitytė) šokio sukuryje.

RŪPINAMASI POLITINIAIS KALINIAIS

Vasario 3 New Yorke įvyko spaudos konferencija, kurios metu žymūs advokatai, rašytojai, politikai ir žurnalistai kreipėsi į Sovietų Sąjungos vyriausybę, kad būtų išleisti iš kalėjimų A. Ginzburgas ir visi kiti politiniai kaliniai. Kaip tik vasario 3 suėjo metai, kai šis disidentas buvo suimtas už tai, kad apkaltino sovietinę vyriausybę žmogaus teisių pažeidimu ir A. Solženicyno fondo surinktais pinigais bandė padėti politinių kalinių šeimoms.

Taip pat konferencijos metu buvo paskelbtas advokatų sudarytas tarptautinis komitetas, kuris stebės žmogaus teisių pažeidimus ir imsis ginti, kiek są-

lygos teis, politinius kalinius Sovietų Sąjungoj.

JŪRININKAS IŠ KLAIPĖDOS

New Yorko televizija, radijas ir spauda paskelbė tokią žinią, kad prie Amerikos krantų buvo priplaukęs sovietų žvejų laivas Nida. Jis šaukėsi pagalbos. Buvo susirgęs vienas jūrininkas. Į laivą nuskrido Amerikos helikopteriis ir paėmė sergantį jūrininką. Jis buvo paguldytas So.

Hamptono ligoninėje, kur jam padaryta apendicito operacija. Buvo paminėta, kad jūrininkas esąs iš Klaipėdos, iš okupuotos Lietuvos. Jo pavardė yra Vasily Vyazovsky, 46 metų amžiaus.

tuojančius tautiečius į vieną tautinę šeimą, kad šaunusis išeivijos jaunimas sporto aikštėse kovotų už trispalvę Lietuvos vėliavą. Tai, sakytume, yra pagrindinis šio didžiojo renginio tikslas. Ar bus pasiekta reikšmingesnių sportinių pasekmių, ar ne, yra antraeilis dalykas. Mums, išblaškytiems Lietuvos vaikams pasaulyje, svarbiausias dalykas yra atsispirti tam nelemtam išblaškymui, jį nugalėti bendravimu ir išlaikyti dvasinę jungtį su tauta, nežiūrint ir didžiausių geografinių tolių. Pasaulio Lietuvių Dienos ir bus toji oazė, kurion sulėkė tautiečiai iš viso pasaulio kampų galės atgaivinti savo širdis bendruomeniniu artumu. Reikia tikėtis, kad dalyvaus ir sportinių bei kitokių žvaigždžių. Pvz. dalyvavimas garsiojo Vito Gerulaičio visiems pakeltų nuotaką ir atkreiptų kitataučių dėmesį į lietuvių sportines žaidynes. Prie to prisidėtų ir kitų sporto žvaigždžių dalyvavimas. Bet jeigu jų ir nebus, tai šios didžiosios sportinės žaidynės bus didelė paskata sportuojančiam lietuvių jaunimui išlikti Lietuvos vėliavos gynėjais sporto aikštėse ir nuolat tobulintis tiek fiziniu, tiek dvasiniu požiūriu.

Tėviškės Žiburiai

Italai ir vokiečiai apie Lietuvą

KL. RAZMINAS

Nežinomų Sibiro lietuvių tremtinių dainos "I canti del martirio lituano", prel. V. Mincevičiaus išverstos italų kalbon ir išleistos atskira knyguote, plačiai pasklido Italijoje ir susilaukė didelio atgarsio spaudoje. Jos sužavėjo italų jautrias širdis. Florencijos konservatorijos profesorė Dina Paoli Giani gražiai harmonizavo vieną iš tų dainų "Tykiai banguoja gyvenimas mano — nebėra laisvų vandenų..." ir atspausdino gaidas. Šiomis dienomis šią kompoziciją atliko Urbino ir Urbanijos miestų polifoninis choras.

Daugiau kaip 50-je pasaulio kraštų veikianti tarpkonfesinė "Misija persekiojamai Bendrijai padėti" savo informacijų leidiny "Uomini Nuovi" — Naujieji žmonės pateikia nemaža žinių apie religijos persekiojimą Lietuvoje. "Į Sibirą ištremtoji lietuvaitė Nijolė Sadūnaitė yra ryškiausias kovotojos už tikėjimą pavyzdys — rašoma leidinyje. — Jos tragedija kiekvienam laisvėje gyvenančiam tikinčiam įsakmiai primena pareigą malda ir visais galimais būdais padėti persekiojamiems broliam".

"Uomini Nuovi" leidinys, pasinaudodamas prel. V. Mincevičiaus leidžiama ELTA-PRESS medžiaga, pažymi, kad Lietuva yra vienintelis kraštas sovietų hemisferoje, kuriame gyviausiai reiškiasi tautiškojo pasipriešinimo sąjūdis. Lietuvoje yra daugiau kaip 8 pagrindiniai savilaidos informacijos leidiniai — "LKB Kronika", "Aušra" ir kt.

Lietuvos kankinių problemas lygiai nuoširdžiai iškelia ir Romoje leidžiamas žurnalas "Pro Fratribus". Šių metų sausio numeryje duoda išsamus straipsnis "Sacharovo pranašikas žodis", kuriame iškeliama lietuvių sąžinės kalinių — Lukšaitės, Tomonio, Gajausko, Petkaus, Sadūnaitės bei kitų patirtos kančios ir reikalaujama, kad pagrindinės žmogaus teisės būtų pilnai respektuojamos ir Sovietų Sąjungoje.

Tėvų salezičių mėnraštis "Tempio" — šventovė paskutiniame numeryje plačiai nagrinėja katalikų mokyklų problemas. Kur viešpatauja marksizmas, ten negali būti laisvų mokyklų. Tai ryškiausiai patvirtina privačių mokyklų panaikinimas Lietuvoje. Straipsnyje cituojami gausūs pavyzdžiai iš įvairių Lietuvos mokyklų gyvenimo paskelbti "LKB Kronikoje".

"Vilnius — Belgradas" išsamų straipsnį paskelbė Perugijos mieste leidžiamas dienraštis "La Voce" — Balsas vasario 5 d. lai-

Nijolė Sadūnaitė 1977 metų pabaigoje, išleista iš kalėjimo, bet gyvenanti Sibire

Sadūnaitė perkelta į kitą vietą

Ok. Lietuva. — Paskutinėmis

doje. Straipsnyje nagrinėjamas dokumentas, kurį Belgrado konferencijai pasiuntė lietuvių Helsinkio nutarimų vykdymui stebėti komitetas Vilniuje. Dokumente iškeliama sovietų nusišalimai Helsinkio nutarimų principams, ypač liečiantiems pagrindines žmogaus teises ir religijos laisvę.

Straipsnyje pažymima, kad augščiausioji sovietinės Lietuvos taryba jau 1976 m. liepos 28 d., t.y. tuoj po Helsinkio konferencijos, paskelbė "Religinių bendruomenių statutą", kuris legalizuoja įvairius religinius laisvės varžymus Lietuvoje. Dokumentuotai nurodomi konkretūs faktai ir statuto paragrafai, draudžiantys jaunimo katekizaciją, savišalpos ar kultūrinių būrelių organizavimą, tikinčiųjų lankymą, procesijas, viešą religijos išpažinimą ir jos tiesų skelbimą. "Net visi religiniai kulto reikmenys šventovėse, žmonių paaukoti ar naujai įsi-gyti, priklauso ne Bendrijai, bet valstybei" — sakoma statuto 22 straipsnyje. Tokie faktai, — baigdamas pažymi "La Voce" korespondentas, — turi pagaliau atverti pasaulio viešosios opinijos akis, ir visi persekiojamieji turi būti apsaugoti nuo legalizuotos neteisybės...

Religinės laisvės varžymus Lietuvoje plačiai komentuoja ir žurnalistas Sante Cavalleri "La

žiniomis, Nijolė Sadūnaitė iš Baugučianų, Sibire, perkelta į kaimą už 100 km melžėjos darbu. Dabartinis adresas nežinomas, anksčiau spaudoje skelbtas negalioja.

Parola" — žodis laikraštyje, išeinančiame Florencijoje. "Ryškiausia pavyzdį, — pažymi autorius, — pateikia dviejų Lietuvos vyskupų Julijono Steponavičiaus ir V. Sladkevičiaus likimas. Beveik jau 20 metų abu ištremti iš savo vyskupijų negali eiti pareigų. Tai prieštarauja tiek tikybinei, tiek civilinei teisei ir pažeidžia tarptautinius nutarimus bei sutartis...

Įtakinga Italijos žinių agentūra "Roma Informazioni" savo biuleteniuose taip pat plačiai

NUGRIOVĖ STATULĄ MAIRONIO ATMINIMUI

Užsienio spauda kreipia dėmesį į tai, kad po Helsinkio susitarimų komunikacija tarp Lietuvos ir laisvojo pasaulio kraštų nėra kiek nepalengvėjo. Lietuvos negali laisvai lankyti ne tik žurnalistai, bet ir turistai. Dėl to ir žinios iš Lietuvos vakarus dažnai pasiekia su dideliu pavėlavimu. Štai viena iš tokių žinių.

KAUNAS. — Po Maironio mirties jo sesuo Marcelė, rodos, 1934 brolio atminimui buvo pastatydinusi sodely prie Maironio muziejaus, dabar pavadinto literatūros muziejum, didelę Kristaus statulą. 1976 spalio 21 lite-

panaudoja prel. V. Mincevičiaus ELTA-PRESS medžiaga. Vasario 13 d. laidoje "Roma Informazioni" trumpai paminėjo, kad ELTA-PRESS jau 25-ri metai kas mėnuo išsamiai informuoja italų visuomenę apie religinę, kultūrinę ir politinę padėtį Lietuvoje.

Vyskupas apie Nijolę Sadūnaitę

V. Vokietijoje Augsburguro vysk. dr. J. Stimpfle, savo vyskupijos laikraštyje aiškindamas drąsos dorybę, ryškiausiu pavyzdžiu laiko Nijolę Sadūnaitę. "Tikėjimo liudytoja lietuvaitė Nijolė Sadūnaitė, — rašo jis — yra herojiškai drąsi moteris. 1975 m. ji buvo nuteista ir ištremta į Sibirą vien už tai, kad kovojo prieš fizinę ir dvasinę tironiją, kilniausiai pasiaukojusi už tiesą ir meilę, už laisvę ir garbę.

Nepamirštami yra jos žodžiai teisme: "Man atiteko pavydėtina dalis, garbinga lemtis — ne tik kovoti už žmonių teises ir teisingumą, bet ir būti nuteistai. Mano bausmė bus mano triumfas! Gaila tik, kad mažai spėjau žmonėms pasidaruoti. Su džiaugsmu einu į vergiją dėl kitų laisvės ir sutinku mirtį, kad kiti gyventų..." Aiškindamas toliau įvairias drąsos dorybės sampratas, vysk. Stimpfle rašo: "Kas yra krikščioniškoji drąsa, mes galime pasimokyti iš Nijolės Sadūnaitės. Ji drįso platinti "LKB Kroniką", kuri gina žmogaus teises. Kas gi gali būti svarbesnio kaip mylėti žmones, laisvę ir garbę? Sadūnaitė pati mus moko iš kur ji gavo jėgos.

"O to galima išmokyti tik Jėzaus Kristaus mokykloje, kuris visiems yra vienintelė Tiesa, Kelias ir Gyvenimas..." baigia savo straipsnį Augsburguro vyskupas, kviesdamas savo tikinčiuosius melstis už persekiojamuosius ir konkrečiai parodyti savo solidarumą.

ratūros muziejaus direktorės įsakymu ši statula buvo nugriauta ir neva perkelta į dailės muziejaus fondus. Nuo statulos nuplėšė memorialinę marmuro lentą su data ir Marcelės dedikacija broliui. Tad kam reikalingas apgadintas statulos laužas dailės fondam? — klausia užsienio laikraščiai.

Beveik visi literatūros muziejaus darbuotojai buvo priešingi statulos nugriovimui ir prašė direktorę, kad statula paliktų vietoje. Bet direktorė Macijauskienė paaiškino, kad nieko negalinti padaryti. Matyt, direktyva buvo iš KGB. (LRTV)

PRANEŠIMAS IŠ AUSTRALIJOS

Premjeras baltiečių iškilmėje

Š.m. kovo 15 d. Australijos Baltiečių Taryba surengė bendrą iškilmę krašto sostinėje Kanberoje, "Rex Hotel", skirtą paminėti Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 60 metų sukakčiai. Dalyvavo premjeras Malcolm Fraser su žmona, daug parlamento atstovų ir 300 baltiečių. Pažymėtina, kad parlamento atstovų eilėse buvo ir darbiečių partijos narių, t.y. tos partijos, kurios vadas G. Whitlam, būdamas premjeru, pripažino de jure Baltijos valstybių okupaciją. Iš lietuvių dalyvavo: ALB krašto valdybos pirm. prof. A. Kabaila, ALB Kanberos apyl. pirm. G. Kaminskas, Melburno lietuvių veikėjas Balys Stankūnevičius ir kiti.

* * *

Premjeras pasakė kalbą, kurioje pareiškė: "Pirmasis žingsnis mano vyriausybės, atėjusios į valdžią 1975 m. gruodyje, buvo atšaukti de jure pripažinimą Baltijos valstybių įjungimo Sov. Sąjungon. Tragiški įvykiai, padarę galą nepriklausomybei, kurią šiandieną minite, vertė dešimtis tūkstančių latvių, estų ir lietuvių jieskoti laisvės kitose šalyse. Australiją padarėte nauja savo tėvyne. Australija davė naują viltį daugeliui, kurie pabėgo nuo autokratinio priespaudos režimo. Ji davė naują laisvę dirbti bei kurti, naują galimybę išlaikyti bei puoselėti savitas religines ir tautines tradicijas. Jūsų bendruomenės pasinaudojo ta galimybe, ir didis yra jūsų nuopelnas, kad pajėgėte išlaikyti savo tapatybę, išsaugodami savo kalbas bei kultūras. Australija nėra šalis, kurios kultūra bei tradicijos plaukia iš vieno šaltinio. Mes esame daugiakultūrė visuomenė, ir tuo būdu visi esame turtingesni.

Jūs esate negausi bendruomenė Australijoje, tačiau pasireiškėt daugelyje sričių ne pagal aritmetinę proporciją. Arvi Parbo — vadovaujantis asmuo mūsų verslininkų bendruomenėje, John ir Ilsa Konrads — olimpiniai čempionai, Eduardas Palubinskas — Montrealio olimpinų žaidynių rekordinis krepšininkas, Tomas Raudoninis — buvęs Australijos futbolo lygos rinktinės kapitonas, Olegas Truchanas — garsusis gamtos tyrinėtojas ir fotografas bei daugelis kitų pasižymėjo mūsų visuomenės gyvenime.

Vyriausybės tikslas yra skatinti didėjančią etninių bendruomenių įnašą visose Australijos gyvenimo srityse — akademinėje, kultūrinėje, profesinėje, verslinėje ir sportinėje. Tam

Australijos premjeras MALCOLM FRASER, dalyvavęs 60 metų Baltijos valstybių nepriklausomybės paskelbimo minėjime Kanberoje ir pasakęs išpūdingą kalbą

tiksliui mes stengiamės gerinti vyriausybės tarnybas visoms etninėms bendruomenėms, ypač naujiems ateiviams, kurie dar nėra pakankamai išmokę anglų kalbos. Mes taip pat ketiname plėsti etnines radijo programas bei įsteigti etninę televizijos stotį. Mes žinome, kad vyriausybės etninės politikos sėkmė labai daug priklauso nuo pačių etninių bendruomenių bendradarbiavimo.

Sveikinu Australijos Baltiečių Tarybą, sutelkusią draugėn trijų bendruomenių narius, kurios, nors ir turi daug bendrų idealų bei savybių, tačiau nestokoja labai savitų kultūrų bei skirtumų.

Aš tikiuose, kad jūs atliksite ypatingai aktyvų vaidmenį, padėdami vyriausybei gerinti bendruomenių tarnybas, skirtas ateiviams ir reikalingiems pagalbos, taip pat padėdami padaryti mūsų kraštą didžia šalimi visiems australiečiams.

Gerbiame ir gerbiamesios, kviečiu pakelti taures kartu su manimi už Latviją, Estiją ir Lietuvą".

* * *

klausomybės šventėje daug pasako. Tai bene pirmas toks viešas ir atviras vyriausybės šefo žodis baltiečiams rūpimais klausimais, ypač jų kilmės kraštų nepriklausomybės reikalu. Tai buvo juo svarbiau, kad darbiečių vyriausybė buvo pripažinusi Baltijos kraštus Sov. Sąjungai. Reikia tikėtis, kad toks nelemtas darbiečių mostas Kanberoje daugiau nepasikartos. K.K.

Tave maža laukų žolelė regi,
Tavęs kaip aukso kupinas dangus,
Tau stojo žemė, švietė saulė,
žvaigždės degė,
Tavęs nematė, Dieve, tik žmogus.

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

— Poeto Oskaro V. Milašiaus 100 metų gimimo sukaktį Buenos Aires lietuviai paminėjo Argentinos Lietuvių Centre. Paskaitą apie jo kūrybą, iliustruotą septyniomis poemomis, skaitė ispaniškai kurias dr. Aldo Miguel Šlepetys. Tarp klausytojų buvo valstybinę Urugvajaus literatūros premiją laimėjęs rašytojas R. Carambula, meno galerijos Athemisa direktorius J.S. Castelli, literatūros žurnalo Urizen atstovai J.R. Lopez ir R. Carrera.

— Simo Kudirkos dieną paskelbė Los Angeles burmistras sausio 23, kai visoj Amerikoj buvo matomas filmas "The Defection of Simas Kudirka". Sausio 12-13 ir 17-24 Simas lankėsi Los Angeles mieste, susitikdamas su spaudos žmonėmis, organizacijų vadais, švietimo pareigūnais, studentais. Vien Los Angeles mieste paskleista 700,000 filmo skripto kopijų.

— Lietuvos vyčiai ragina JAV lietuvius rašyti protesto laiškus McGraw-Hill leidyklai, 1221 Avenue of the Americas, New York, N.Y. 10020. Leidyklos išleisto pasaulio vėliavų knygoj "Flags throughout the Ages and across the World" yra Lietuvos, Latvijos ir Estijos vėliavos, atspausdintos 302 puslapy, bet jos pavadintos tik JAV lietuvių, latvių ir estų vėliavomis.

— JAV pietuose leidžiamas laikraštis "Florida Catholic" išspausdino Europos žemėlapi, kur Baltijos kraštų teritorija įjungta į Sovietų Sąjungą ir nesuminėtas nė Lietuvos vardas. Kun. J. Prunskis parašė laikraščiu laišką, atkreipdamas dėmesį, kad tai netikslu, tai skriauda Lietuvai. Laikraštis tą laišką išspausdino, padėkodamas ir pareiškdamas apgailestavimą, ypač kad tam pačiam laikrašty lapkričio 11 buvo išspausdintas Nijolės Sadūnaitės liudijimas.

Sekančią dieną sostinės dienraštis "The Canberra Times" pirmajame puslapyje išspausdino nuotrauką premjero, keliančio taure už Baltijos valstybes ir netrumpą informaciją. Joje sakoma, esą premjeras savo dalyvavimu baltiečių šventėje pabrėžė, kad Latvija, Lietuva ir Estija formaliai nėra Sov. Sąjungos dalis. Dienraštis taipgi pastebi, kad iškilmėje dalyvavo ir darbiečių partijos narių. Paties jų vado Hayden nebuvo, bet jam atstovavo pavaduotojas Bowen. Iš to dienraštis sprendžia, jog tai rodo galimą pasikeitimą geroj pusėj ir darbiečių politikoje, liečiančioje Baltijos valstybių pripažinimą Sov. Sąjungai. Baigdamas informaciją, dienraštis sako: "Jei anie 300 baltiečių tikėjosi iš p. Fraserio kalbos tolimesnio pareiškimo apie jų šalių teisę į nepriklausomybę bei jos atgavimą, turėjo nusivilti. Premjeras kalbėjo tik tai apie tų trijų tautinių grupių įnašą į Australijos kultūrą ir jų veiklą savose bendruomenėse".

Kaip ten bebūtų, bet premjero dalyvavimas baltiečių nepri-

**NAUJAS
KAPAS
LIETUVOJ**

Kun. Eugenijus Sabaliauskas, SDB
1911-1978

Šių metų kovo 27 d. širdies sukrikimu Lietuvoj mirė kun. EUGENIJUS SABALIAUSKAS, salezietis. Jo paties pageidavimu, jis buvo palaidotas Pagirių parapijos kapuose, kur išklebonavo beveik 30 metų visą laiką būdamas vienas kunigas veik 4000 tikinčiųjų parapijoj. Per visą tą laiką jis neturėjo jokių atostogų ir uoliai buvo atsidavęs savųjų dvasiniam labui, nei kiek netaupydamas savo pasilpusios sveikatos, ypač dvejais paskutiniaisiais metais, grįžęs iš Ukmergės ir Vilniaus Raudonojo Kryžiaus ligoninių. Grįžęs iš ligoninių, kur išgulėjo apie devynias savaites, vėl įsijungė ne tik į savąjį darbą, bet dar talkininkavo gretimose parapijose, ypač vesdamas rekolekcijas. Tačiau jau buvo ne tas pats žmogus. Visiems davė įspūdį, tarsi tose ligoninėse jam buvo duota ar įleista kokie klaidingi vaistai, palaužę jo asmenybę.

Per visą savo pastoracinio darbo laiką okupuotoj Lietuvoj jis, kaip jautrios širdies muzikas ir, kartais, poetas, itin skaudžiai pergyveno ir tardymuose mušimus ir didelį spaudimą iš NKVD tapti jiems palankiu kunigu, ir tokiu būdu pasitarnauti jų tikslams. Į visa tai reagavo griežtu pasipriešinimu, pasilikdamas ištikimas savo žmonių tarnyboj.

Antrosios okupacijos pradžioje, naktimis atvykdavę jo paimti ir įvairius rūšius nusivedę, prievarta pildavo gerti stikline samagoną ir, paskiau tardydami, kur brolis kunigas, seserys, kur partizanai ir pan., mušdavo, o iš rūšies išvesdami, liepdavo eiti pirmyn — ir šaudavo.

Regis 1967 m. pas jį ėmė lankytis saugumiečiai, norėdami su juo pasikalbėti be jokių liudininkų. O tų pasikalbėjimų tema vis buvo, kad jis, kaip italų, prancūzų, vokiečių ir kitų kalbų žinovas, sutiktų tarnauti tarybinės valdžios interesams, ypač palydėdamas įvairias ekskursijas į užsienį. ir už tai turėsiąs gerą atlyginimą ir pragyvenimą. Kun. Eugenijus iki paskutinės jo moralinio prievartavimo dienos vis griežtai atsisakydavo, taip, kad paskutinį kartą saugumas jį išsivežė į mišką ir ten dar su ginklu prievartavo išgauti jo sutikimą. Tačiau ir tuomet atsakė jiems "Ne niekuomet". Jie gi jam spjovė į veidą, išvadino paskutiniu "svolačiumi" ir palikę jį vieną miške, nuvažiavo savo automašina.

Tatai jis ne tik galėjo papasakoti, o ir Lietuvon nuvykusiam giminičiui parodė mušimo randus ant nugaros, ir pasakė: "Jau pergyvenau pačią smarkiąją ugnį. Dabar jie man ne taip baisūs".

Nelengva ir apaštalavimo darbe. Argi lengva nesinervinti, kai per dvejas ar trejas sekmadienio Mišias bei kitomis progomis turi sakyti pamokslą, ir tikrai žinai, kad bažnyčioje yra keletas atsiųstųjų pamokslui registruoti, ir tai ne pasimokymo tikslais?

Sunkiausia — tai prieš Velykas, kai nuo Didžiojo penktadienio vakaro iki Velykų ryto — dvi naktis ir dieną ištiesai — tekdavo klausyti išpažinčių. Ir mirė kaip kunigiškų pareigų kankinys.

Užtai ir jo laidotuvės subūrė didelę minią tikinčiųjų ir dvasiškių. Tris dienas jis buvo pašarvotas jo aptarnautoj bažnyčioj — Pagiriuose. Ir jo laidotuvėse, vadovaujant Kauno ordinarui, Vysk. Pavilioniui, dalyvavo apie 80 kunigų (iš viso 550 visoj Lietuvoj esančių dvasiškių). Laidotuvių dieną nuo pat ankstauro ryto nuolat buvo laikomos suvažiavusių kunigų Mišios prie paskirų altorių (nes Lietuvoj dar neįvesta koncelebracija). Karstas skendėjo daugybėje suneštų gėlių ir vainikų. Viena lietuvė daktarė iš Vilniaus, dalyvavusi laidotuvė-

se, rašė, kad tokių iškilmių savo gyvenime ji nėra mačiusi.

São Paule saleziečiai už savo mirusį bendrabrolį atlaikė Mišias, vos gavę žinią. O Š. Amerikoje kun. Eugenijaus Sabaliausko "ketunedėlis" buvo iškilmingai paminėtas balandžio 29 d. Tėvų Jėzuitų koplyčioje Chicagoje, Jaunimo Centre. Koncelebruotom Mišiom vadovavo pats vyskupas V. Brizgys.

Ilsėkis ramybėje, uolusis Kristus vynuogyno darbininke! Ir prašyk Pjūties Viešpatį pasiųsti daugiau darbininkų į savo Pjūtį!

DAGYS

Iš dailininko minčių bloknoto...

DULKĖ

Ant mano stalo dulkė
Nukrito vieną syk, —
Aš ją nupūst norėjau, —
Ji tarė man: — Palik.

Ir palikau aš dulkę
Ant stalo pas save,
O ji rimtai kalbėjo:
— Pažink tu mane.

Buvau aš ponų rūmuose
Ir vargšų pūrvuose,
Ir daugel kartų puoliau
Į duobę kapuose.

Bet vėl iš jų aš kėliaus
Pro uždarus dangčius,
Nes juk maža dulkelė
Prailis ir pro sargus.

Aš apibėgau žemę,
Lydėjau daug žmonių, —
Jie iškeliavę dingę,
O aš grįžau be jų.

Kai slinko metų metai,
Aš vis čia gyvenau —
Kai kas manęs nematė,
Kai kur aš mušt gavau.

Ateis dar daugel amžių,
O aš klajosiu vis,
Nes negalės įveikti
Dulkelės nei mirtis.

Varys nelaisvėn vyrus,
Valdovus surakins,
Manęs gi niekad niekas,
Kaip jų, nesunaikins...

Aš visados klajosiu
Tarp rūmų ir lūšnų,
Ir palydove būsiu
Nuo lopšio lig kapų.

Tai atlėkiau šiandieną
Čionai aš pas tave.
Nes ryt ar kitą dieną
Tu eisi pas mane...

DĖMESIO

Šv. Kazimiero p-jos klebonijoje buvo atidarytas iš Romos atvežtų DEVOCIONALIJŲ KIOSKAS. Yra rožančių, ženkliukų, medalikėlių, medalių, kryžiukų paveikslukų, žiedų, stovylėlių ir kt.

Kas lankosi raštinėj ar koplyčioj, gali pasirinkti ir įsigyti palyginus nebrangių devocionalijų ir būdingų suvenyrų.

Lietuviškai kalbanti

**Vyrų — moterų — vaikų
gydytoja**

DRA. HELGA HERING
médica

**HOMENS—SENHORAS
CRIANÇAS**

Av. Eulina, 99—V. Sta. Maria
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Li-mão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

JAUNIMAS PASISAKO:**Tauta ir mūsų likimas****TAUTA YRA PRIGIMTOJI BENDRUOMENĖ**

RITA ZUBRICKAITĖ

Kiekvienas gimėme iš tėvų, priklausiančių kuriai nors tautai. Mūsų tėvai yra lietuviai, tad ir mes esam lietuviai. Nors mūsų gimtas kraštas ir ne Lietuva, mes visvien priklausome lietuvių tautai. Užaugome namuose, auklėjami lietuviškoje dvasioje, tad mes gimėm lietuviais ir mirsime lietuviais. Girdim beveik kiekvieną dieną apie Lietuvą kaip ten yra sunkus gyvenimas po okupanto valdžia. Iš tikrųjų nežinom kaip jaučiasi žmonės, nes mes patys ten nebuvo.

Mūsų priklausymas lietuvių tautai yra prigimtas. Pirma sąlyga yra prigimta.

Mūsų tėvai, jų tėvai, ir mūsų protėviai gyveno Lietuvoje. Mes daugumas gimėm Amerikoje, bet turim savo širdyje meilę Lietuvai, mes norime padėti mūsų gimėms ir artimiems, kurie gyvena baimėje ir netikrumė, negali laisvai tikėti į Dievą.

Antra sąlyga yra — kalba. Lietuvių kalba yra viena iš seniausių gyvųjų kalbų pasaulyje, kartais yra sunku jaunimui kalbėti lie-

tuviškai, nes aplinkybės, kuriose daugumas gyvename, apsunkina. Turime draugų amerikiečių tarpe, su kuriais reikia kalbėti angliškai. Pradžioje yra sunku eiti į lituanistines mokyklas, bet už kelerių metų, pastebime, kad tas iš tikrųjų buvo gera nauda mums.

Kiekvienas žmogus turi bendrąjį gyvenimo būdą. Mes lietuviai turime įvairių organizacijų, kurioms nu mažens priklausome. Kartais pagalvojame, kad jei nepriklausytumėm prie kokio kultūrinio veikimo, nepažintumėm tiek daug žmonių ir neturėtumėm progos

aplankyti kitus kraštus.

Mes lietuviai, taip pat turim tą patį istorinį likimą. Daugumas atvažiavo į Ameriką, nes turėjo bėgti nuo priešų. Turėjo palikti savo turtą ir net šeimas. Visi pripažįstam, kad buvo sunku pradėti naują gyvenimą ir įsikurti svetimuose kraštuose, bet lietuvių darbštumas ir sugebėjimas nugalėti visus kliūtis.

Savo gyvenimą pateisinsim, jei įsijungsime į lietuviškas organizacijas ir dirbime lietuviškos išlaikymo darbu, skleisime lietuvių kultūrą gyvenamo krašto žmonių tarpe.

JEI LIETUVA BŪTŲ LAISVA, AR GRĮŽTUME ?

ASTA VAIČAITYTĖ

Visi mes pergyvename dėl pavergtos mūsų tėvynės Lietuvos, bet jeigu ji atgautų nepriklausomybę ir būtų galimybė grįžti, ar daug kas iš mūsų pasiryžtų palikti šį kraštą? Sunku į tai atsakyti ir, aš manau, daug kas nežinotų, kaip tokiu at-

veju pasielgti. Žinoma, visi dėl to labai džiaugtųsi, bet, kai reikėtų apsispręsti dėl grįžimo į savo tėvynę, iškiltų daug abejonių... Vyresnio amžiaus žmonės būtų lengviau apsispręsti, nes jie dar atsimenta tuos laimingus išgyvenimus tėvynėje, juos traukia Tėvynės ilgesys, prarasti namai, artimieji... Dauguma jų, nors tiek daug metų čia gyvendami, nepajėgė pritaipyti prie šio krašto papročių. Bet ar jie rastų pasitenkinimą grįžę į dabartinę Lie-

tuva? Juk jie nerastų to, ką paliko!

Visai kitaip atrodytu jauniems žmonėms, čia gimusiems, užaugusiems šio krašto sąlygose, išsimokslintiems, turintiems gerą pragyvenimo sąlygas pritaipusiems prie šio krašto kultūros, papročių. Jiems viską palikus keltis tėvynėn Lietuvon, būtų tas pats, kas buvo mūsų tėvams čia atvykus. Jie ten turėtų vėl iš naujo kurtis: priprasti prie to krašto gamtos ir bendrai gyvenimo sąlygų. O jos būtų tikrai skirtingos! Todėl daug kas suabejotų, ar verta? Ypač šeimos su vaikais turėtų dau grūpesčių dėl šio klausimo išsprendimo.

Jaunajai kartai šis sveitingas kraštas tapo lyg ir antrąja tėvyne, netekus tikrosios tėvynės Lietuvos. Ji pažįsta tėvynę tik iš tėvų pasakojimų, iš lituanistinių mokyklų pamokų ir įsivaizduoja ją visai kitaip, negu vyresnioji karta. Tad sunku būtų apsispręsti, ar grįžti į nematytą tėvynę Lietuvą, ar pasilikti čia, kur yra prie visų gyvenimo sąlygų priprate, darbu susiryšę ir t.t. Ar jie norėtų grįžti? Tai klausimas, į kurį tikrai neįmanoma dabar atsakyti.

Mano pačios nuomonė tuo klausimu taip pat neišiki. Pereitais metais aplankiau Lietuvą, pamačiau savo tėvų gimtąjį kraštą, pamilau jos žmones. Bet jeigu sąlygos leistų ten pasilikti ir gyventi, nežinau kaip pasielgčiau. Tik viena žinau, kad, nesvarbu kur aš gyvensiu, visuomet būsiu nuoširdi lietuvaitė ir niekuomet nepamiršiu gražios savo tėvų šalies Lietuvos.

ML GARBĖS LEIDĖJAI

SPAUDA yra vienas svarbiausių įrankių LIETUVYBEI IŠLAIKYTI. Spauda jungia lietuvius į vieną lietuvišką šeimą, informuodama apie lietuvius pasaulyje ir Lietuvoje, palaikydama lietuvių kalbą — papročius — kultūrą, skatindama kovą už Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą.

“MŪSŲ LIETUVA” be pašalinės paramos negali išsilaikyti. Todėl

- kiekviena lietuviška ORGANIZACIJA,
- kiekviena lietuvių vedama FIRMA,
- kiekvienas susipratęs TAUTIETIS

tejaučia kaip tautinę garbę būti nors vieno ML numerio GARBĖS LEIDĖJU.

ML GARBĖS LEIDĖJŲ sąrašas ilgėja:

1. Adv. Algirdas Sliesoraitis
2. Inž. Kęstutis Sipavičius
3. Inž. Kazys Audenis
4. Petras ir Jurgis Tijūnėliai
5. Aušra A. ir Otto Adolf Simkevičius
6. Anelė Baužienė
7.

Dar trūksta Jūsų vardo ir pavardės.

Naujųjų laikų Lietuvos istorija

Pirmasis tomas Prano Čepėno rašomos Lietuvos istorijos

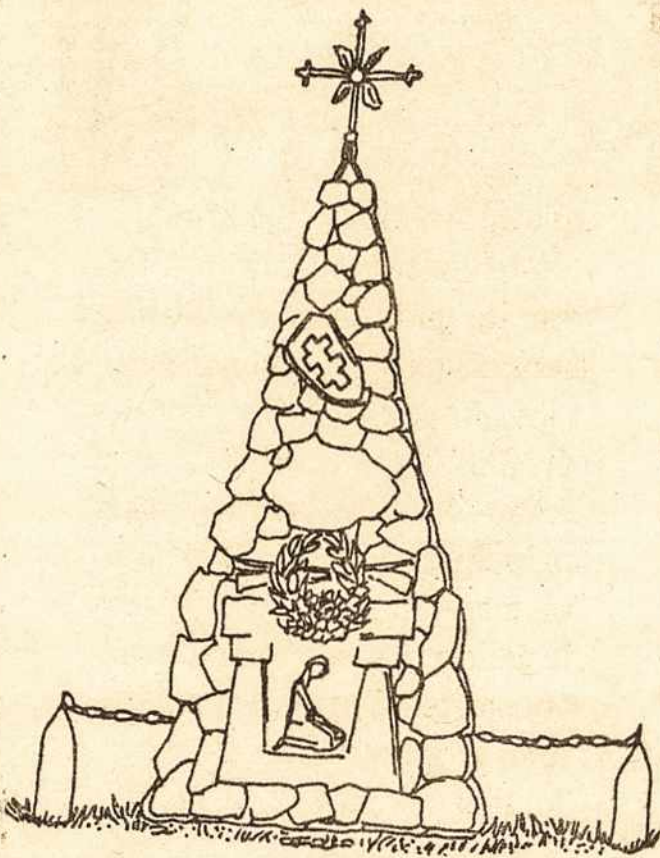
J. Jakštas

K. Griniaus Fondas (L. Šmulkštys) apie 1960 m. pradėjo kelti nepriklausomos Lietuvos istorijos išleidimo reikalą. Klausimas, rodos, buvo pajudintas spaudoje, ir tuo reikalu kalbinti kankurie istorikai. 1966 m. sumanymas pradėtas įgyvendinti, kai Griniaus Fondo valdytojai "įkinkė" Pr. Čepėną istorijos rašymą organizuoti. Jis tuo jau sudarė planą ir kvietė bendradarbius jam vykdyti. Buvo sutelkti bene 8 bendradarbiai, bet redaktorius negalėjo tam darbui tuojuo atsidėti. Jis tuo metu buvo išpareigojęs parengti suakutvinį Lietuvos universiteto leidinį, kuris turėjo pasirodyti 1972 m. Darbas labai didelis. Reikėjo surasti daug bendradarbių ir sutelkti nemažai medžiagos. Redaktorius Čepėnas išbuvo pasinėręs universiteto leidinio rengime eilę metų, nes veikalas buvo išspausdintas 1972 m. (faktinai, berods, vėliau). Be to, jis prisidėjo prie kitų leidinių redagavimo: K. Ališausko "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės", J. Poželos ir K. Mus-teikio atsiminimų.

Pr. Čepėnas neužmiršo ir pasiimtos istorijos redagavimo. Štai 1970 m. XI. 10 jis viename laiške rašė: "Kai tik šį darbą (t. y. apie Lietuvos universitetą) baigsiu, tada visu įnirtimu kibsiu į uždėtą istorijos redagavimą". Tačiau aplinkybės redaktoriui taip susidėjo, kad jis nekibo ir užsimotą darbą. Kodėl nekibo, vėliau paaiškino. Jis 1976. I. 2 laiške rašė: "... su dr. K. Griniaus Fondu tik 1970 m. pabaigoje oficialiai susitariau parengti ne "Nepriklausomos Lietuvos istoriją", bet "Lietuvos naujųjų laikų istoriją".

Iš pat pradžių galbūt Pr. Čepėnas planavo rašyti "priešnepriklausomybinės" istorijos vieną tomą, nes dar 1973 m. kalbėjo apie du Lietuvos istorijos tomus. Dirbant, matyt, kaip dažnam autoriui atsitinka, susidarė medžiagos gausa, ir darbas išplito iki trijų tomų.

Tuo būdu mūsų gerbiamas istorikas, pasiėmęs 1966 m. redaguoti kolektyvinę "Nepriklausomos Lietuvos istoriją" ir parašyti jos pirmą dalį nuo 1900 (ar 1905 m.) iki 1915, ilgainiui persiorientavo. Iš redaktoriaus tapo autoriumi apsibrėžtos trito-mės naujosios Lietuvos istorijos. Pirmą jos tomą jis pateikė skaitytojams lygiai po 9 metų nuo užmojo pradžios. Per tą laiką jis atliko dar keletą svarbių ir ilgo laiko pareikalavusių redaktoriškų darbu.

Paika būtų nepripažinti autoriui gero pagrindo jo persiorientavimui. Dabar pasirodžiusio veikalo pirmas tomas aiškiai rodo, kad jo būta išgilinta, išgyventa į laikus, kai Lietuva buvo rusų valdžioje. Matyt, jo nuo seniau sekta aną laikotarpį lietusi literatūra ir iš jos kaupta medžiaga jo istorijai. Istorikas Čepėnas panaudojo pasitaikiusią progą jai rašyti, ir štai dabar turime veikalą — "Naujųjų laikų Lietuvos istorija", I tomas (1977).

Didelės erudicijos veikalas

Veikalas stebina pirmiausia skaitytoją nuorodų gausa. Autorius pats apie jas pratarė kalba: "Šį veikalą rašydamas, esu apšiai panaudojęs istorinės literatūros... Tarp panaudotos literatūros yra nurodyta nemaža jau išspausdintų aprašomojo laikotarpio pirmųjų šaltinių". Tenka tiesiog stebėtis, kad pirmųjų šaltinių tarpe yra nemaža senų leidinių, išleistų dar praėjusiame amžiuje ir šiame krašte sunkiai pasiekiamų. Autoriaus išradingumą pasiekti pirminius šaltinius ypačiai rodo jo senų lietuvių periodinių leidinių, kaip "Aušros", "Varpo", "Ūkininko", "Vilniaus Žinių" ir kitų panaudojimas.

Šalia pirmųjų šaltinių nuorodose figūruoja ir didelis literatūros margumynas. Ruošdamas šį veikalą, autorius turėjo būti, kaip amerikiečiai sako, "omnivorous reader", kad galėtų tą literatūrą įsisavinti ir panaudoti labai preciziškai, su visa knygų metrika. Iš gausaus šaltinių ir literatūros багаžo autorius stropiai kabina jo gabaliukus prie tekste pasitaikančių svarbesnių teiginių, juos tuo būdu pagrįsdamas. Mūsų gerbiamas autorius laikosi skrupulatišku

istorikų taisyklės: nieko netvirtinti, ko negalima pagrįsti tiesioginiais ar netiesioginiais šaltiniais. Tad veikalas išėjo stipriai dokumentuotas.

Tematinis veikalo planas

Šio pirmo tomo "Naujųjų laikų Lietuvos istorijos" rėmai 1795-1915 m. beveik išsitenka XIX a. Tas amžius istoriko laikomas istoriniu vienetu. Jis nedalijamas į laikotarpius, kaip elgiamasi laikantis chronologinio medžiagos paskirstymo. Pagal pasirinktą tematinį metodą mūsų autorius išsirenka iš XIX a. 11 temų: Lietuvos gyventojų lenkinimas, Lietuva Rusijos valdžioje (geriau būtų pavadinus "Administracinis rusų aparatas"), rusinimas, katalikų ir pravoslavų Bažnyčios Lietuvoje, švietimas, spaudos draudimas, tautinis lietuvių atgimimas, politinės lietuvių partijos, rusų-japonų karas, 1905 m. revoliucija Rusijoje ir Lietuvoje, Rusijos valstybės "dūma" ir Lietuva.

Pirmieji du skyriai gali būti laikomi įvadiniais. Vienas jų "Tauta istorijoje" yra palaidų minčių pynė apie tautas ir specialiai apie XIX a. reikštas pažiūras į lietuvių tautą. Antras skyrius "Lietuvos gyventojai" yra demografinis, kur apžvelgiamos daugiau pagal statistikos duomenis be lietuvių dar ir kitos Lietuvos krašto tautybės istorijos perspektyvoje.

Du paskutiniai skyriai jau iškrenta iš tematinės veikalo schemos. Jie priklauso chronologinei istorijai, nes skirti paskutiniam rusų valdžios dešimtmečiui (1905-1915). Autorius apžvelgia jį iš materialinės ir dvasinės pusės, kalbėdamas apie jo ūkį ir kultūrinę veiklą.

Pastabos apie dėstomas temas

Visai suprantama lietuvių autoriaus pasirinktoji pirmoji dėstymo tema "Lietuvos gyventojų lenkinimas". Juk tai fatališkas Lietuvos istorijos reiškinys, lėmęs mūsų tautos buitį ilgus šimtmečius ir palikęs dar iki šiol nevisai išdilusius pėdsakus. Kadangi lenkybė buvo taip giliai įsismelkus į mūsų tautą, tai būtų buvę pravartu pažvelgti į ją iš platesnės istorinės perspektyvos. Iš josios žvelgiant, galima buvo aiškinti, kad lenkybė atėjo į Lietuvą kartu su vakarietiška krikščionyste ir buvo šiosios palydovė. Lietuva iš pat pradžių gavo lenkiškos formos krikščionybę su lenkiška bažnytine hierarchija, su lenkais kunigais. Bažnyčia pasidarė vaka-

rietišką - lenkišką kultūros transmisija Lietuvoje. Jos lenkinimas todėl per bažnyčią pirmiausia vyko.

Mūsų autorius, neišeidamas iš XIX a. tyrinėjimo ribų, apžvelgia tik per tą amžių pasireiškusias lenkinimo pastangas Lietuvoje ir atgimstančios lietuviybės pasipriešinimą joms. Trijų svarbesnių poskyrių pavadinimai, prasidedantieji žodžiu "kovos", rodo šio pirmo skyriaus pobūdį.

Skyriuje "Lietuva Rusijos valdžioje" liečiami trys dalykai: administracinis suskirstymas, valdžios aparato organizacija ir taikyti įstatymai bei luomai. Manding, autorius priskaito per daug luomų Rusijos imperijoje, kai be bajorų dar luomais laiko ir pravoslavų dvasininkus, ir miestiečius, ir valstiečius, ir net darbininkus (96 p.). Rodos, Rusijoje oficialiai gyventojai buvo skirstomi trimis luomais (soslovie): bajorai (dvoriane), miestiečiai ir valstiečiai.

Skyrius "Katalikų ir pravoslavų bažnyčia Lietuvoje" galėjo būti padalintas. Kiek trumpiau dėstoma Pravoslavų Bažnyčios privilegijuota padėtis palyginti su Katalikų Bažnyčios būkle, jos varžymai iš valdžios pusės. Ypačiai pabrėžta visur pravoslavėjimo, rusijimo tendencija.

Ilgame skyriuje "Švietimas" apžvelgiamos pirmoje eilėje pradžios mokyklos. Jos buvo rusiškos ir skirtos kraštui rusinti bei pravoslavinti. Mokyklų istorija, po trumpos jų padėties užuominos XIX a. pradžioje, pradama nuo Muravjovo laikų, tęsiama iki 1905 m. ir net po jų. Operuojama lentelėmis, kurių pateikiama per visą skyrių net 17, ir dar statistikos duomenimis. Be pradžios mokyklų, apie kurias plačiausiai kalbama, liečiamos ir augštesnės, mokytojų seminarijos, gimnazijos ir keturklasės (aplenktos kaip buvusios dviklasės).

Į mokyklų istoriją įterptas ir ypatingas poskyris (10) "Aukštasis mokslas ir lietuvių studentija". Padaroma ekskursija į rusų universitetus ir pakalbama apie lietuvių studentiją juose. Šia proga užsimenamas V. Kapsukas ir apie jį originaliai pakalbama. "Idomu pastebėti, kad iki 1905 m. V. Kapsukas - Mickevičius buvo atkaklus lietuvis, kovojęs su Maskolija (kaip jis tada vadindavo Rusiją) ir uolus Lietuvos nepriklausomybės skelbėjas. Jis buvo didelis dr. Vinco Kudirkos gerbėjas. Kadangi Kudirkos slapyvardis buvo Kapsas, tai jis, jausdamasis menkesnis už Kudirką, pasiėmė ir sumažinę slapyvardį "V. Kapsukas" (204 p.). (Bus daugiau)

Literatūra · Dailė · Mokslas

PASAKŲ VIEŠNIA

VACLOVAS ČIŽIŪNAS

CURSO DO IDIOMA LITUANO
POR CORRESPONDÊNCIA

Informações:

Caixa Postal 4421
01000 SÃO PAULO, SP.

Gavęs naujai išleista Mildos Kvietytės knygelę vaikams, pavadintą "Kalnuose", iš jos 2-jo puslapio patyriau naują leidyklą įsikūrus. Jos pavadinimas — Pasakų Fondas — rodo leidyklą pasiryžus stoti į jaunimo, ypač vaikų, literatūros leidimo talką. Galvoji žmogus: o kodėl šitokio fondo nesusigriebta kurti visa pora dešimtmečių anksčiau? Priešasčių, tiesa, nemaža: prieš porą dešimtųjų metų ir veikliausieji ateiviai, daugelio kultūrinių barų iniciatoriai ir darbuotojai patys kūrėsi savo pačių ir vaikų gyvenimo pagrindus ir pelnė 'kasdienę duoną' tik laisvalaikio išgales skirdami įmanomoms kultūrinio darbo šakoms. Apie 'šakales' gal tik pasvajoti tekdavo.

Tuo tarpu tik iš vieno leidinio, praėjusių 1977 metų pabaigoje išleisto, nuvokiame naujosios Pasakų Fondo leidyklos užsimojimus.

Knygelės autorės Mildos Kvietytės vardas man, atsitiktiniam recenzentui, yra naujas, tik ši tą prisiminus, spėliojamas. Knygelė turi 80 puslapių, iš kurių 72 psl. tekste autorė duoda jauniems skaitytojams 8 pasakas bei vaizdelius. Jų pagrindiniai personažai yra tokie patys, kokiems autorė savo dedikcijoje (3 psl.) "Linui, Gintai, Kovui, Viktorui, Vėjui... (visai vardų dešimčiai) ir kitiems geriems vaikučiams" ją skiria. Visi jie — šių dienų išsivijęs pasiturinčių tėvų vaikai. Autorė šiuo vaikų beletristikos rinkinėliu išsiričiuoja į negausias gretas jaunesniųjų, jaunimui savo kūrybą skiriančių, rašytojų, kurie vaizdeliuose, apysakose ir net poezijoje aplinką siužetams vaizduoja tokia, kokioje žino savo skaitytojus gyvenant. Išsivijęs vaikai ir jaunimas savo pačių

tikrovę mato ir pergyvena miestiškoje aplinkoje su visais nuolat modernėjančio gyvenimo reiškiniais. Čia tėvai ir vaikai gyvena ir veikia visiškai taip, kaip Amerikoje ir kitur pasaulyje urbanistinė aplinka reikalauja.

Pasekime paties pirmojo apsakymėlio "Stirnukas" turinį. Veikėjai — tėtis, mama ir kokių 5-rių metų berniukas Kovukas. Jis su džiaugsmu sužino, kad visa šeima išvykstanti visam mėnesiui į vasaros namelį. Šeima pasiima ir laivelį. Atvykę į namelį prie ežero ir papietavę, laiveliu persikelia per ežerą. Pievoje pamato stirnų būrelį. Jos pasitraukia išsigandusios. Atvykėliai suranda pamiškėje gulintį stirnuką sužeista koja. Tėtis su Kovuku nuveža stirnuką į ligoninę ir parsivežia aptvarstyta į savo namelį. Kovukas uoliai prižiūri ligonį, kalbina jį pasakodamas apie miestą. Kovukui atrodo, kad stirnukas visa supranta lietuviškai, tik atsako savaip, stirniškai. Kovukas su tėveliais ir vėliau atvažiuodavo į namelį. Jis visada aplankydavo ir stirnuką.

Panaši idilija švyti ir visuose kituose apsakymėliuose. Geriausias draugas, Didžiausias džiaugsmas, Raimutė, Kalnuose, Gegužė ir

Šnekutis. Visuose pasakojimuose ar vaizdeliuose autorės įpinama didaktika ir moralizavimas kažkaip 'ištirpsta' ir lengvai liejasi tėvų su vaikais, pačių vaikų savitarpio ir su gyvulėliais bei paukšteliais dialoguose. Pasakojimo stilius lengvas, sklandus trumpais sakiniais, kalba gera. Dėl vietomis sutirštinto mažybinių bei maloninių daiktavardžių lyčių vartojimo galima kiek paabejoti jų verte. Tačiau beveik visų pasakojimų turinio pažintinė vertė, šeimos skaisti dvasinė atmosfera dialoguose ir situacijose dėl labai paprastos ir švelnios didaktikos daro šią knygelę rekomenduotina jauniems skaitytojams ir ne mažiau jų tėvams, galintiems ją skaityti savo

mažiems klausytojams, kol jie vos tik pradeda suprasti turinį. Toks skaitymas ir turinio aiškinimasis būtų geras įvadas į vaiko mokymosi skaityti pradžia.

Ilustracijų labai gausu šioje knygelėje: jų esama po 5-6 kiekvienam apsakymėliui. Dailininkės daug ir kruopščiai padirbėta, pasirinkus plunksnelės ir tušo techniką. Vijeikio spaustuvė atliko savo uždavinį, kaip visada, be priekaišto. Galima kiek paabejoti dėl panaudoto kelių spalvų popieriaus tinkamumo. 'Šaltųjų spalvų' (kaip čia, knygelėje, žalia ir mėlyna), nors ir labai šviesių, popierius šiek tiek sunkina skaitymą.

Baigiant šią apžvalgėlę, reikia sveikinti leidėjus ir palinkėti sėkmės ateities užmojams.

Milda Kvietytė KALNUOSE. Pasakos ir vaizdeliai vaikams. Iliusstravo dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė, 1977. Išleido PASAKŲ FONDAS — 6540 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Spausdino Vijeikio spaustuvė, Chicago, Illinois 60609. Kaina \$3.00.

DIRVA

MŪSŲ ŽINIOS

MOTINOS DIENA

Gegužės 14 d. 11 val. pamaldose V. Zeliņoje, lituanistinės mokyklos mokiniai pagerbs savo mamytės ir pasimels už jas.

Lietuviškoji visuomenė, ypač ji motinos, kviečiamos Mišiose dalyvauti.

IŠVYKSTA Į SENĄJĮ PASAULĮ

Apie gegužės vidurį išvyksta 40-čiai dienų į "senąjį pasaulį" - Europos aplankyti p. Janina Valavičienė ir p. Aleksandra Bačelienė. Keliauninkėms geriausi linkėjimai.

UŽ ŠV. KAZIMIERO KNYGELĖS IŠLEIDIMĄ:

SPL Maldos Apaštalavimas 150 kr.
LK Moterų Draugija 150 "
Šv. Juozapo Vyrų Brolija 200 "

• Gyvos idėjos prasmė yra būti ne archyvinio idėjų sandėliu, o šviesa, žadinančia į tiesą ir gerį. J. GIRNIUS

PAKILO LAIKRAŠČIO KAINA

...akius pašto, laikraščiu, maisto produktu ir kitu reikmeniu kainom, ir ML buvo priversta pakelti savo kainą. Nuo gegužės men. ML - vos numeris kainuos 5 kr.

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Kai kurie ML-vos skaitytojai kartais negauna, arba pavėluotai gauna ML.

Administracija užtikrina, kad ML yra išiuntinėjama VISIEMS užsisakiusiems paštu antradienio priešpietį.

Reikia protestuoti vietiniame pašte dėl laikraščio nepristatymo.

Mielas skaitytojau,
ar jau užsimokėjai
prenumeratą?

GYVENIMO IZMAI

Kol jaunas, o broli,
Tave viliojo
Žavus romantizmas.

Kai bręsti pradėjai,
Tave paviliojo
Gamtos misticizmas.

Kai jau suvyrėjai,
Tave čiupt pagavo
Šviesus optimizmas.

Kai dirbti pradėjai,
Patikti tau émé
Slidus dolarizmas.

Senatvei artėjant,
Apimti suskato
Tamsus pesimizmas.

Amželj jau baigiant,
Kankinti nutvėrė
Skaudus reumatizmas.

Uršulė Gudienė

MŪSŲ MIRUSIEJI

Balandžio 22 d. "Folha da tarde" tilpo toks skelbimas: - Mirė 65 m. amžiaus, JONAS LIPAS, Mykolo ir Magdalenos sūnus, viengungis, paliko brolių. Buvo palaidotas. Santana kapinėse.

LIETUVIŲ K. KURSAS audio-visual

1/1. pr. PRATIMAS NR. 1.

1. Sakyti i klausimus.

Koks tavo vardas?

Kur tu gyveni?

Kas yra šalia namo?

Kas yra kairėje?

Kas yra ...

Kas yra ...

VIRŠUJE
YRA GĖLĖ

PATINKA

PATINKA

MAN
nepatinka
LEDAI...

viršuje?

CURSO AUDIO-VISUAL
DO IDIOMA LITUANO
VIII / 1

PRIMEIRO ESTÁGIO

PRIMOJI PAMOKA - ANTRA DALIS

...ramos muitas palavras novas e desconhecidas
todas as palavras.
...rao apreender melhor

CURSO AUDIO-VISUAL
DO IDIOMA LITUANO
VI / 12

AŠ BLOGAI
RAŠAU...

rašau.

'ODYNAS - Dicionario. Pirmoji pamoka - pr...
yveni- mora, você mora. tame- nesta. name- na...
ra- é. está. sodas- jardim. kairėje, dešinėje- à esq...
as- guragem. apačioje, viršuje- em baixo, em cima.
nan patinka-, tau patinka- eu gosto, você gosta. mok...
opa. skambutis- campainha. kažin kas- alguém. atein...
ramie- em casa. ko šauki- porque gritas. viena- uma por...
aves- a você. kas, ką - o que. kur- onde. pratimas- exerc...
imas- pergunta. klausimus- as perguntas. kinas- cinema. ge...

...st aš nesuprantu rusiškai.
...aito lietuviškai ir gerai rašo portugališkai.

...ncluidos no dicionário e não serão traduzidos.
...nombres propios, Jonas, Algis, Vyta... Irufė, Laima, Milda... não serão

MŪSŲ ŽINIOS

LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOS,
po dviejų ilgų savaitgalių, bus vėl
kitą šeštadienį įprastu laiku: 14 val.

IMIGRANTŲ LAIKRAŠTIS

Balandžio mėn. išėjo pirmasis
Imigrantų Laikraščio numeris —
JORNAL DO IMIGRANTE. Jo
tikslas — jungti vieni kitų pažini-
mo ryšiais Brazilijos gyventojus.

„Kas gi mes esam“ — klausiasi
Pedro Calmon, Brazilijos Istori-
nio ir Geografinio Instituto pir-
mininkas, savo įvadiniam žody.
Ir atsako: „Esam imigrantų tauta.
Svetimtaučių kraujas teka mūsų
gyslose...“

Tad įdomu pažinti įvairių tau-
tų, iš kurių paeina dabartiniai
„brazilai“, žemę, žmones, istori-
ją. Todėl šiame laikrašty galės —
ir yra kviečiami — visi rašyti apie
savo gimtuosius kraštus ar seno-
lių gimtinę.

Nepaprastai puiki proga mums,
lietuviams, rašyti mums artimom
temom — apie Lietuvą ir lietuvius.

Tad, kas turi galvą ir plunksną,
į darbą.

Rašykite per BLB-nę, kad jaus-
tųsi tam tikra darbo koordinacija.

IMIGRANTŲ OLIMPIADA

Tas pats JORNAL DO IMI-
GRANTE skelbia Imigrantų Olim-
piadą — III OLIMPIADA DOS
IMIGRANTES, šių metų rugpjū-
čio (agosto) 11 — 20 dd. Įvairių
rūšių sportininkai, folkloriniai dai-
ny, šokių, muzikos ansambliai,
įvairūs menininkai... galės prisis-
tažyti į Olimpiadą per savo konsu-
latus. Neturėdami savo konsula-
to, lietuviai priimami prisistatę
per BLB-nę.

Įsirašymas baigiasi birželio (ju-
no) 30 dieną.

Tai šimtina proga lietuviams
prisistatyti kaip teisėtiems Lietu-
vos atstovams ir viešai iškelti Lie-
tuvos Trispalvę.

Nedalyvauti organizuotai šioj
IMIGRANTŲ OLIMPIADOJ bū-
tų tikrai didelis tautinis nusikal-
timas.

Interesuoti šiuo klausimu, skai-
tykit JORNAL DO IMIGRANTE,
abril 1978, pag. 15: III OLIMPIA-
DA DOS IMIGRANTES.

O VIRĖJOS tam pačiam laikraš-
ty 19 pusl. skaitykit CULINÁRIA
TÍPICA, kur graikai, vokiečiai,
australai, čiliečiai, kiniečiai, ispa-
nai, skotai ir olandai pristato sa-
vo virtuvės ypatybes. Laukiama
LIETUVIŲ.

UŽSIMOKĖJO SOLIDARUMO MOKESTĮ

1977/78 po Cr\$.250,00

Kap. Juozas Čiuvinškas
Jonas Bratkauskas
Juozas Masiulis
Algirdas Sliesoraitis
Petras Šimonis
Aleksandras Bumbliš
Evaldas Henrikas Remenčius
Henrikas Valavičius
Algirdas Mošinskis
Mečys Paleckis Jr.
Alfonso D. Petraitis
Algirdas Idika
Bronė Kemeklyté-Merani
Jonas Silickas
Jonas Tatarūnas
Liuda Majienė
Kun. Juozas Šeškevičius
Kazimieras Skarupskas
Aleksas Vinkšnaitis

(Tuo pačiu jie gauna mėnesinį
„Pasaulio Lietuvį“)

CASA VERDE

Pirmąjį gegužės mėnesio sek-
madienį, mišios bus laikomos
16,15 val. N. S. das Dorės bažny-
čioje už Baranauskų šeimos miru-
sius.

Ypatingu būdu norima prisi-
minti a.a. Juozą Baranauską mi-
rusį prieš 40 dienų.

Italija

POPIEZIUS PAULIUS VI pirma-
ją Velykų dieną iš balkono suteikė
tradicinį palaiminimą šv. Petro ba-
zilikos aikštėje susirinkusiai miniai.
Jis taipgi vienuolika kalbų pasvei-
kino tikinčiuosius Velykų proga. Pir-
mą kartą Vatikano istorijoje skam-
bėjo ir lietuviškai ištarti Pauliaus VI
žodžiai: „Sveiki sulaukę šventų Ve-
lykų!“ Šiuo sveikinimu buvo pabrėž-
tas Pauliaus VI solidarumas su ken-
čiančia mūsų tauta.

Prie šio reikalo prisidėjo, atrodo,
ir mūsų jaunimas. Pernai BLJS-ga
per prel. L. Tulabą pasiuntė laišką
į Vatikaną, prašydama Popie-
žiaus per Velykinius sveikinimus
įvairiom kalbom, prisiminti ir Lie-
tuvą. Ir pasiūlė tradicinį lietuvių
sveikinimosi tekstą: Sveiki, sulau-
kę šventų Velykų!

SVEIKINIMAI

Bratkauskas Jonas ir Veronika savo pusbroliui KLAUDI-
JUI BUTKUI jo 18 gimtadienio proga siunčia tokius sveikini-
mus:

DAUG LAIMĖS IR VISOKERIOPO PASISEKIMO! DA-
BAR PAIMK GYVENIMO VAIRĄ, SAVO RANKAS IR SU
VISU PASISEKIMU ŽYGIUOK! TO MES TAU LINKIME.

M I Š I O S

Gegužės (maio) 7 d., 17 val. bus atlaikytos Mišios už a.a.
URŠULĘ JOTEIKIENĘ (6 mėn po mirties) šv. Kazimiero p-
jos koplyčioj. Mišias užprašė Julija Joteikaitė - Galvão.

BOM RETIRO

Gegužės (Maio) 14, MOTINOS
DIENOS proga, GIRCKŲ — RAT-
KAUSKŲ šeimų prasminga inicia-
tyva bus pamaldos su Mišiomis
už MOTINAS, Colégio Sta. Inês,
rua Três Rios, 362.

Su virš minėtų šeimų plačia gi-
mine ir kitų parapiečių dalyvavi-
mu, kartu bus primintos MOTI-
NOS bei MOČIUTĖS esančios ar-
ti ir toli, net ir Tėvynėj Lietuvoj
ar ir Sibire.

Visagalis Dievas telaimina ir
Krikščionių Pagalbininkė Švenč.
Motina Marija tegloboja VISAS
MŪSŲ MOTINAS.

MIŠIOS UŽ MIRUSĮ KŪDIKĮ

Penktadienį, 28 balandžio, šv.
Kazimiero koplyčioj buvo atlai-
kytos 7-tos dienos Mišios už a.a.
BRUNĄ, Nymphos ir Kęstučio
SIPAVIČIŲ dukrelę. Ji jau buvo
gimusi silpnos sveikatos ir laikė-
si tik kortizono vaistais. Tokios
Mišios — tai daugiau tėvų paguo-
dai.

CIDADE OCIAN — PRAIA GRANDE

Kpt. Antano ir Jurgio GOLS-
KIŲ namuose (Rua José de Alen-
ça, 336), vietos Labdaros Ratelio
iniciatyva, gegužės 7 d., 17 val.
bus MIŠIOS ŠEIMOJE.

Jurgis Golskis buvo įžymus

sportininkas, o dabar negali vaikš-
čioti. Tačiau ir jis, kaip krikščio-
nis-katalikas, turi teisę susitikti
su Kristumi. Ir Viešpats ateis į jo
namus.

PAMALDOS UŽ LIETUVĄ Kun.
Antano Trimako Parapijoje — Jar-
dim Sônia Maria, „Petroquimica“
rajone.

Talkininkaujant kun. Petrii Ur-
baičiui, praeito šeštadienio mišios,
(balandžio — abril 22 d.) N. Sra.
de Lourdes bažnyčioje buvo spe-
cialiai atlaikytos už Lietuvą.

Tarp kitko, pamokslu laiku, bu-
vo pristatytos kelios mintys iš „U-
nião do Clero Lituano no Brasil“
aplinkraščio — „Pretenções ateis-
tas na Lituânia“, paimtos LK
Bažnyčios Kronikos 28 numerio.

Panašios pamaldos įvyko ir se-
kančio sekmadienio rytą, su pilnu-
tėle vietos bažnyčia, gausiomis iš-
pažintimis ir komunijomis.

Pačiam klebonui ir kunigui - sve-
čiui buvo itin malonu stebėti taip
didelį vietinių parapijiečių meilę
kenčiančiai Lietuvai ir ryžtą jai pa-
dėti.

Viena, italų kilmės moteriškė
užprašė dar kitas šv. Mišias už pa-
vergtą Lietuvą ir ten persekiojamus
tikinčiuosius.

Ir mes visi lietuviai turime
džiaugtis „Lietuvių Kunigų Vieny-
bės Brazilijoje“ prasminga informa-
cine iniciatyva ir deramai ją įvertinti
bei paremti.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

Guarda chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e
crianças. Mini-sombrinhas, tipo italiano e alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.519.617

C.R.C.80.882.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274.0677 - (Res. 274.1886)
São Paulo

MOTINOS DIENĄ RUOŠIA Lietuvių SAJUNGA-ALIANÇA

GEGUŽĖS 21 DIENĄ 13 VALANDA

—SEKMADIENĮ—

Rua Lituania, 67 - Moóca

V. ANASTACIO MOKYKLOS GLOBĖJŲ BŪRELIS

maloniai
kviečia Jus
su visa šeima
i gardžią,
linksmą

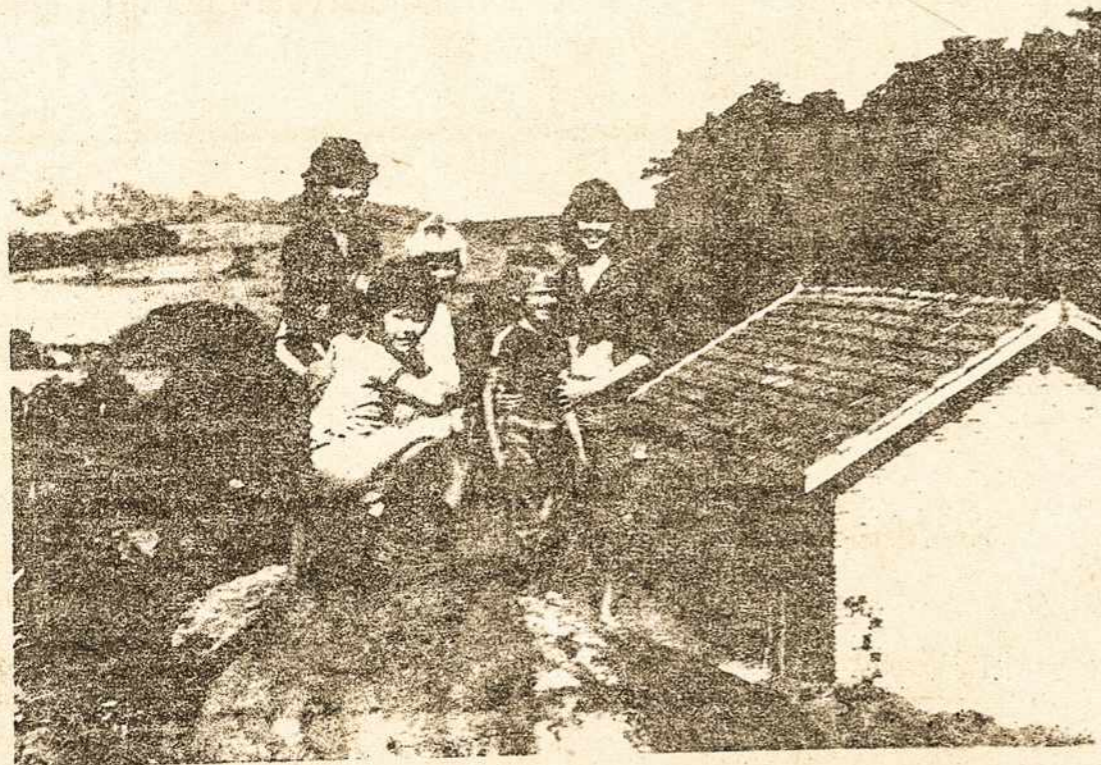
FEIŽOADA.

Ji bus sekmadienį, gegužės 21 d.
13 val. Dr. J. Basanavičiaus rūmų salėje.

SODYBA

SODYBOJE NĖRA NĖ VIENO SKLYPO PARDAVIMUI. Yra bent pustuzinis žmonių norinčių pirkti sklypą: studijuojama galimybė nupirkti gabalą žemės, kad būtų galima patenkinti norinčiuosius.

Išvykų namo sienos jau artėja prie viršaus. Nupirkta medžiaga stogui. Senelių namukui ponas Šimonis padarė lietuviškas langines. P. Vytautas Bacevičius iš fabriko, kuriam jis vadovauja, gavo išvykų namo stogui reikalingus varžtus, tuo sutaupydamas sodybai 1.500.00 kruzeirų. Tikimasi, kad šią savaitę bus prijungta šviesa. Grįžo į sodybą žemės lyginimo mašina. Palygino žemę kitiems senelių kaimo namukams, pabaigė svečių namui platformą. Pirmadienį pradeda tvėnkinio kasimą ir užtvankos pylimą. Antroje liepos mėn. pusėje ateitininkai organizuoja pirmąją jaunimo stovyklą savoje sodyboje. Atvažiuos iš Amerikos talkininkai stovyklai pravesti. Norintieji stovykloje dalyvauti, prašomi iš anksto jai ruoštis. Kai bus baigtas išvykų namas, bus rengiama LIETUVIŲ DIENA ir sodybos pašventinimas. Kolonija turės progos pažinti senai lauktą stovyklavietę.

GEGUŽĖ = MARIJOS MĖNUO

Pagerbkime savo dangiškąją Motiną

GEGUZINĖM PAMALDOM bažnyčioje ir namie

SEMANÁRIO NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ
LIETUVA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Director responsável
VYTAUTAS BACEVIČIUS

Redige: Equipe Editorial
Administrador: Stanislaw Šileika

METINĖ PRENUMERATA: 150 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 700 kr.
Paskiro numerio kaina: 3,00 kr. Užuojautos ir sveikinimai nuo 60 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti: "Stanislaw Šileika" vardu.

Straipsnius ir korespondenciją redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį; vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini nevēliau kaip iki sekmadienio vakaro.